

ALUSTA//CONSULTING

Vasama tuulivoimayleiskaava osa-alue 2 ehdotusvaiheen lausuntojen
ja muistutusten vastineet

18.4.2025

Sisällysluettelo

1.	Lausunnot.....	2
1.1.	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.....	2
1.2.	Pohjois-Pohjanmaan liitto	14
1.3.	Fingrid Oyj.....	16
1.4.	Haapaveden kaupunki.....	17
1.5.	Ilmatieteen laitos.....	18
1.6.	Nivalan kaupunki, Kaupunginhallitus 9.12.2024 § 438	19
1.7.	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos	20
1.8.	Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia	21
1.9.	Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö	22
1.10.	Suomen Erillisverkot Oy.....	23
1.11.	Telia Finland Oyj.....	24
1.12.	Luonnonvarakeskus.....	25
2.	Mielipiteet.....	29
2.1.	Raudaskylän kyläyhdistys	29
2.2.	Viihtyisä Nivala ry	30
2.3.	Yksittäinen henkilö.....	32

1. Lausunnot

1.1. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

1. ELY-keskus toteaa, että vaikka nyt laadittavan kaava-alueen jakaminen kahdeksi osa-alueeksi on mahdollinen, valittu tapa ei mahdollista parhaalla tavalla kaavoitettavan kokonaisuuden ja sen vaikutusten tunnistamista ja huomioon ottamista.
2. Joka tapauksessa kaavan jakaminen kahteen osa-alueeseen tarkoittaa, että nyt laadittavan toisen osa-alueen yhteydessä on huomioitava hankkeen kokonaisvaikutukset yhdessä jo hyväksytyn kaavan osa-alueen kanssa ja myös muut yhteisvaikutuksia aiheuttavat maankäytön suunnitelmat ja hyväksytyt kaavat huomioiden. Vain näin voidaan varmistua, että suunnitellun maankäytön vaikutukset voidaan huomioida riittävällä tavalla ja MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisesti.
3. ELY-keskus on tuonut esille hankkeen ensimmäisen kaavan osa-alueen ehdotusta koskevassa lausunnossa vaikutukset erityisesti tuon hankkeen vaikutukset yhdessä muiden kaavahankkeiden kanssa Kantokylän suuntaan. ELY-keskus on pitänyt tuon kaavan yhteydessä olleita maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointien johtopäätöksiä oikeansuuntaisina, mutta todennut että: *”...Toisen osa-alueen kaavoituksen edetessä arviointia hankkeiden kokonaisuudesta tulee arvioida uudelleen yhdessä muiden hankkeiden vaikutusten kanssa huomioiden mahdolliset muutokset hankkeiden suunnittelutilanteissa.”*
4. ELY-keskus toteaa, että toisen osa-alueen maisemalliset vaikutukset on tunnistettu erityisesti yhdessä ensimmäisen osa-alueen voimaloiden kanssa merkittäviksi tai kohtalaisen merkittäviksi. Hankkeen maisemavaikutusten arviointia on täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta kaavahankkeiden kaavaselostusten yhteydessä. Nyt lausuttavana olevassa osa-alueen 2 kaavaselostuksessa sekä sen liitteenä on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan arvioitu osa-alueen 1 ja osa-alueen 2 kokonaisvaikutuksia tavalla, joka antaa kunnalle mahdollisuuden arvioida kaavahankkeiden maisemallisia yhteisvaikutuksia. ELY-keskus toteaa, että aineiston perustella vaikutukset ovat tehdyistä voimaloiden poistoista huolimatta selkeästi erottuvia ja osa-alueen 1 ja 2 vaikutukset maisemassa ovat selkeästi havaittavia. Hankeen kahden voimalan poistot ovat sinällään oikeansuuntaisia, ja kohdentuvat merkittävimpiin maisemavaikutuksiin nähden oikeisiin suuntiin, mutta niiden vaikutuksia vähentävä merkitys on todettava rajalliseksi. ELY-keskus kuitenkin yhtyy kaavaselostuksen ja sen liitteen arvioihin hankkeen maisemallisista vaikutuksista.
5. ELY-keskus toteaa, että nyt suunniteltavaa Vasaman tuulivoimahanketta ei ole osoitettu tv-aluevarauksena lainvoimaisissa maakuntakaavoissa. Laadittavana olevassa maakuntakaavan viimeisimmässä vaiheessa, kaavaehdotusvaiheessa alueelle oli osoitettu tv-aluevaraus, joka käsittää sekä Vasaman hyväksytyn osa-alueen 1, että myös nyt ehdotusvaiheessa olevan yleiskaavan osa-alueen 2. ELY-keskus toteaa, ettei tällä laadittavalla maakuntakaavalla ole vielä oikeusvaikutusta, eikä yleiskaavan hyväksymispäätöstä voida perustaa laadittavana olevaan maakuntakaavaan. ELY-keskus toteaa myös välittömästi toisiinsa kytkeytyvillä Vasaman tuulivoimayleiskaavan osa-alueilla 1 ja 2 olevan yhdessä sellaisia ylikunnallisia vaikutuksia, että yleiskaavan hyväksyminen tulisi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tukeutua maakuntakaavasta saatavaan ohjausvaikutukseen. ELY-keskuksen tietojen mukaan laadittavana oleva energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on tarkoitus asettaa uudelleen nähtäville keväällä 2025. Tavoitteena on kaavan hyväksyminen loppukeväästä 2025.

6. ELY-keskus toteaa vielä lisäksi, ettei se yhdy kaavaselostuksessa kuvattuihin kriittisiin arvioihin laadittavan maakuntakaavan vaikutusarvioista. ELY-keskus toteaa maakuntakaavatasolla tehdyt tarkastelut mm. hankkeiden maisemallisista yhteisvaikutuksista tarpeellisiksi, eikä laadittuja arvioita voida kyseenalaistaa yksinomaan sen perusteella, että yksittäisistä hankkeista saatu tieto on tarkempaa tai ajantasaisempaa. Maakuntakaavoituksen yhteydessä laadittujen selvitysten tarkoituksena on laajempien kokonaisvaikutusten selvittäminen ja arviointi, kuin yksittäisessä hankkeessa on perusteltua tai aina mahdollistakaan tehdä.
7. Vaikutustenarviointi on päivitetty kaavaselostukseen erityisesti luontoarvokohteiden välittömään läheisyyteen suunniteltujen voimala-alueiden T2 ja T7 osalta. ELY-keskus pitää tarkastelun esitystapa hyvänä ja havainnollisena. ELY-keskus toteaa, että luontoarvokohteiden välittömään läheisyyteen suunniteltujen voimala-alueiden T2 ja T7 vaikutusarviointi on jäänyt hyvin yleispiirteiselle tasolle.
8. ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa esitettyihin väitteisiin liittyy epävarmuutta, koska
 - selostuksessa vaikutusmekanismina mainittuja reunavaikutuksia ei ole otettu huomioon
 - ei ole esitetty tietoa voimala-alueiden sekä reunaojien kunnosta (vetävätkö ojat vai ovatko umpeutuneita), vaikka ojien ominaisuudet vaikuttavat suunniteltujen toimintojen vaikutuksiin
 - ei ole esitetty vaikutustenarvioinnin pohjaksi tarkempaa tietoa suunnitellusta toiminnoista, esim. voimala-alueella sijaitsevien ojien mahdollisista kunnostustoimista tai niiden tukkeamisesta ja tämän toiminnan vaikutuksista viereisen suoalueen hydrologiaan
 - alueen lähivaluma-alueet (virtaussuunnat ojissa ja soissa) ei tarkastelussa huomioitu
 - soiden ominaisuudet ei huomioitu (eri suotyyppien herkkyydet hydrologisiin muutoksiin)
9. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan voimaloiden T2 ja T7 rakentamisen vaikutuksia tulisi tarkastella vielä tarkemmin ennen kaavan hyväksymistä. Puutteen vakavuus ja asianmukaisen asiantuntijan arvion merkittävyys korostuu voimala-alueen T7 osalta, koska mahdolliset muutokset sen lähistössä olevan rimpinevan hydrologiassa vaikuttaisivat kasvillisuus- ja luontotyyppitason lisäksi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, jonka heikentäminen on luonnonsuojelulailla 78§ nojalla kielletty. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan todennäköinen viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on laajempi, kuin kaavassa on esitetty. Jos vaikutuksia ei voida poissulkea asianmukaisella asiantuntija-arviolla, tulee heikentämiskiellosta hakea poikkeamista luonnonsuojelulain edellytysten täytyessä.
10. Perustellussa päätelmässä ELY-keskus on huomauttanut, että YVA-selostuksessa mainittujen suojelualueiden lisäksi on valtiolle suojelutarkoitukseen hankittuja alueita, 970 m ja 1,8 km hankealueen rajasta lounaaseen sekä 3,8 km päässä länteen. Mainittuja alueita ei ole kaavaselostuksessa huomioitu riittävällä tavalla.
11. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että Pohjois-Pohjanmaan liiton kesällä 2024 julkaisemassa Natura-alueita ja ekologista verkostoa käsittelevässä selvityksessä Vasaman hankealueen itäosa on tunnistettu osaksi Pohjois-Pohjanmaan ekologista verkostoa sekä

- ns. metsäpeuraverkkoa. Selittäjänä tälle osaltaan on, että Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen vuonna 2024 julkaiseman metsäpeuran elinympäristömallin (Ennustekartta auttaa tunnistamaan metsäpeuralle tärkeät vasanhoitoympäristöt. – MetsäpeuraLIFE-hankkeen sähköinen raportti.) mukaan Teerineva sekä muut lähialueen avosuot soveltuvat ympäröivistä alueista poiketen hyvin metsäpeuran vasanhoitoympäristöiksi. Hankkeen luontoselvityksen yhteydessä Teerinevalla on havaittu metsäpeura, mutta havainnon yksityiskohtia ei kerrota. Jää muutoinkin epäselväksi, miten systemaattista peurojen seuranta alueella on hankkeen selvitysten yhteydessä ollut. Se, ettei alueelta ole havaintoja Luonnonvarakeskuksen seurannassa olevista ns. pantapeuroista ei tarkoita, sitä etteikö alueella jo voisi esiintyä metsäpeuraa säännöllisesti, sillä vain pieni osa Suomenselän metsäpeuroista on pannoitettu.
12. Ottaen huomioon tuulivoimalaista metsäpeuralle aiheutuvan laajakantoisen häiriövaikutuksen (esim. Tolvanen ym. 2023) sekä sen, että tv-alueita (nrot. 2 ja 7) ollaan osoittamassa kyseisten avosoiden välittömään läheisyyteen, pitää ELY-keskus todennäköisenä, että kaavaratkaisu tulee osaltaan selkeästi heikentämään metsäpeuran mahdollisuutta käyttää kyseisiä avosuoalueita vasomis- ja vasanhoitoelinympäristöinä.
 13. Huolimatta selvityksen laajuudesta ELY-keskus keskus toteaa susiselvitykseen ja etenkin sen johtopäätöksiin sisältyvän epävarmuuksia, puutteita sekä subjektiivisia olettamuksia. Selvityksessä esimerkiksi kerrotaan, että Kalajoelle on talvella 2020–2021 muodostunut susiparin reviirin tuulivoimaloiden rakentamisen jälkeen. Tätä pidetään todisteena suden kyvystä sopeutua tuulivoimarakentamiseen. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että Luonnonvarakeskuksen vuosina 2021–2024 julkaisemien vuosittaisten kanta-arvioiden mukaan Kalajoen tehtiin kyllä havaintoja kahdesta sudesta kahtena peräkkäisenä talvena (2020–2022), mutta varmuutta siitä, että kyse olisi ollut varsinaisesta alfaparista ei saatu, eikä reviirin olemassaoloon viittaavia havaintoja enää kahtena viimeisimpänä havaintokautena ole tehty.
 14. Susiselvityksessä kerrotaan Vasaman osaleiskaavan osuuden olevan vain 0,9 % Nivalan susireviirin koosta. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa Vasaman tuulivoimahankkeen kaavoitettavan kahdessa osassa, joten varsinaisen hankealueen osuus on todettua suurempi. Lisäksi arvioinnissa tulisi huomioida, että reviirillä olevan jo valmiiksi paljon sellaisia laajoja alueita, jotka eivät lähtökohtaisesti sovellu suden saalistus- tai lisääntymisalueiksi. Tällaisia ovat taajamat, kylät, laajat peltoalueet ja vesistöt. Tuulivoimarakentamisen aiheuttama pinta-alamuutos suden kannalta keskeisessä ympäristössä on siksi arvioitua suurempi.
 15. ELY-keskus myös huomauttaa, että susien ja muidenkin suurpetolajien osalta tehtävien vaikutusten arvioinnin keskiössä on tieto reviirien ydinalueiden (ydinreviirit) sijainneista. Sudella reviirin ydinalueella sijaitsevat lisääntymispaikat, joita koskee luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen hävittämis- ja heikentämiskielto. ELY-keskus toteaa, että ydinreviirialueen sijaintia on mahdollista selvittää myös ilman GPS-seurantaa oikea-aikaisten, kattavien ja asiantuntevien maastoseurantojen avulla. Luonnonvarakeskuksen toteuttamien GPS-seurantojen puute ei siis ole peruste ydinreviirien selvittämättä jättämiselle. Pelkkien työpöytäselvitysten avulla ydinreviirien olemassaolon toteaminen tai poissulkeminen ei kuitenkaan pääsääntöisesti ole mahdollista. Siksi ELY-keskus toteaa, että annetun selvityksen perusteella ei ole mahdollista poissulkea sitä mahdollisuutta, etteikö Nivalan susireviirin ydinalue, tai osia siitä, sijaitisi kaava-alueella.
 16. ELY-keskus katsoo, ettei annetun selvityksen perusteella myöskään voida poissulkea mahdollisuutta, etteikö Nivalan reviirillä olisi tapahtunut lisääntymistä viime vuosien aikana. Selvityksessä ei käy ilmi, että Nivalan reviirillä olisi tarkoituksenmukaisesti yritetty

havainnoida ja todentaa mahdollisten pentueiden syntymistä kesäaikaan maastossa. On siten mahdollista, että reviirille on viime vuosina syntynyt pentuja, mutta jotka ovat kuitenkin syystä tai toisesta menehtyneet ennen syksyä, jolloin havaintoaineiston keruu seuraavan vuoden kanta-arviota varten alkaa.

17. Selvityksessä on myös esitetty arvio eri hankkeiden yhteisvaikutuksista: riippuen Rahkola-Hautakankaan hankkeen toteutumisesta on yhteisvaikutusten arvioitu olevan joko kohtalaiset tai vähäiset. Jää kuitenkin täysin epäselväksi, mihin tämä arvio perustuu, sillä tehtyä johtopäätöstä perustella mitenkään. ELY-keskus toteaa, että tämä on merkittävä puute arvioinnin luotettavuuden ja asianmukaisuuden kannalta.
18. ELY-keskus huomauttaa, että ilves ja karhu ovat liitteen IV (a) mukaisia tiukasti suojeltuja lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla kiellettyä kaikkialla Suomessa. ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa annetun lyhyen selvityksen perusteella jää epävarmuus lajien esiintymisestä alueella sekä siitä, sijaitseeko hankealueella tai sen vaikutuspiirissä mahdollisesti ilveksen tai karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, sillä näiden lajien osalta ei ole tehty asianmukaisia selvityksiä.
19. ELY-keskus pitää kyseenalaisena, että tv-alueita on osoitettu tehdyissä selvityksissä tunnistetuille linnustollisesti arvokkaille alueille (tv-alue nro. 8) ja niiden läheisyyteen (tv-alue nrot. 2 ja 7). Erityisen kyseenalaisena ELY-keskus pitää sitä, ettei tehdyissä maastoselvityksissä todettua ja kaavan liitteissäkin esitettyä metson (lintudirektiivin liitteen I mukainen laji) soidinaluetta ole arvoluokitettu, rajattu luo-kohteeksi tai mitenkään muutoinkaan huomioitu kaavakartalla ja etenkin tv-alueiden sijoittelussa. Soidinalueen sijoituessa kolmen tv-alueen väliselle alueelle kohdistuu siihen varsin todennäköisesti merkittävää haittavaikutusta elinympäristön menetyksen sekä törmäysriskin ja häiriövaikutuksen kasvun kautta. Tutkimusten mukaan metsot välttävät tuulivoimaloita ympäröiviä alueita tai käyttävät niitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi siis myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) jopa yli 1000 metrin säteellä (mm. Coppes ym. 2020).
20. Kaavaselostuksessa käsitellään sitä, että törmäysriskin pienentämiseksi tai kokonaan välttämiseksi on suositeltu runkojen maalaamista alaosistaan tumman värisiksi. ELY-keskus katsoo runkojen maalaamisen tarpeelliseksi toimeksi, ja katsoo tarpeelliseksi lisätä tätä koskeva velvoite kaavan kaavamääräyksiin.
21. ELY-keskus muistuttaa, että pesäpaikkauskollisten lajien (kuten esim viirupöllön) pesän vahingoittaminen on luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Muutoinkin hankkeen toteutuksessa tulee ottaa huomioon kyseisen lakipykälän mukaiset kiellot eritoten pesimäaikaisen häirinnän suhteen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lisääntymiskauden herkkänä ajanjaksona tulee huomioida riittävä laaja häiriötön puskurivyöhyke hankealueella ja valitulla sähkönsiirtolinjalla sijaitsevien pesäpaikkojen ympärillä.
22. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että mikäli liikennettä suuntautuu muille maanteille, joita ei kaavaehdotuksen yhteydessä ole esitetty, tulee tarkastella, aiheutuuko kasvusta sellaisia vaikutuksia, joista syntyy huomattavaa haittaa asutukselle, liikenneturvallisuudelle tai tiestön kunnolle.
23. Alustavat erikoiskuljetusreittien vaihtoehdot A ja B on kuvattu kartalla. Kaavaselostuksessa on kuvattu erikoiskuljetusreittien varsilla olevia kohteita, jotka voivat

- aiheuttaa haasteita kuljetuksille. Kaavaehdotuksessa on mukana myös kolmas kuljetusreitinvaihtoehto Oulaisten ja Haapajärven kautta. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee jatkosuunnittelun kannalta oleellisena tarkastella liikenteeseen kohdistuvat vaikutukset myös tämän reitin osalta, koska vaihtoehto on esitelty mahdollisena reittinä kaavaehdotuksessa. Lisäksi jatkosuunnittelussa on syytä tarkentaa, missä tilanteissa esitettyä lisävaihtoehtoa saatettaisiin käyttää ja mille kuljetuksille.
24. Kaavaselostuksessa mainitaan, että rakentamisen aikana kuljetuksia syntyy pääasiassa voimaloiden perustuksiin tarvittavasta betonin kuljetuksista sekä voimalakomponenttien kuljetuksista. Sivuilla 253–254 olevaa taulukkoa ei ole nimetty, mutta kyseistä taulukosta käy ilmi, että teiden parantaminen ja rakentaminen aiheuttavat myös merkittävän määrän kuljetuksia, mikäli maa-ainesta ei saada kaava-alueelta. Maa-aineisten ottoalueet on kuvattu kartalla, mutta kartalta puuttuvat mahdolliset kuljetusreitit maa-aineidenottoalueilta hankealueelle. Kaavaselostuksessa kuitenkin mainitaan, että käytössä on todennäköisesti valtatie 27 – seututie 800 – metsätiet reitti. Jatkosuunnittelun yhteydessä on syytä tarkentaa näiden kuljetusten tilannetta sekä kuljetusreittejä.
25. Kaavaselostuksen kappaleessa 13.13 esitetään, että hankkeen myötä olemassa olevia teitä parannetaan 4,4 km. Esitetty määrä poikkeaa kaavaselostuksen kappaleessa 13.20 esitetystä määrästä 5,7 kilometriä. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa johdonmukaisesta esittämistavasta kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa todetaan, että tuulivoima-alueen rakentamiseen liittyvät kuljetukset saattavat edellyttää tiestön vahvistamista ja parantamista myös hankealueen ulkopuolella, mutta tarvittavat toimenpiteet selvitetään hyvissä ajoin ennen kuljetusten aloittamista ja niistä sovitaan tienpitäjän kanssa.
26. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, niiden suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Jos rakenteiden vahvistamiselle, liittymien tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa, liittymien avartamista sekä hankkeen valmistumisen jälkeisiä tieverkon tilapäisrakenteiden ennallistamistoimia.
27. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että kaavaselostuksessa esitettyihin mahdollisesti tarvittavissa luvissa (kappale 14) on syytä huomioida, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään, ja lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Mikäli maantien suoja-alueelle on tarve sijoittaa rakenteita, tulee ELY-keskuksesta hakea maantien suoja-alueelle rakentamisen poikkeuslupaa. Kaikkiin maanteillä tehtäviin töihin tulee hakea työ lupa Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Mahdollisesti tarvittavissa luvissa olisi ollut syytä mainita, että maanteiden tiealueille tehtävien muutosten suunnitteluun voidaan edellyttää suunnittelulupaa, jonka myöntää tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue.
28. Liikenne ja -infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan hankkeessa erityisen tärkeää laatia mahdollisimman pian erillinen liikenteellinen saavutettavuusselvitys kaavaehdotuksessa esitettyjen kuljetusreittien epävarmuuksien vuoksi. Selvitys olisi ollut hyvä laatia jo osayleiskaavan laatimisen yhteydessä, jotta sitä kautta mahdollisesti esille nousevat asiat olisi voitu tarvittaessa huomioida kaavatyössä. Selvitys auttaa tunnistamaan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvien kuljetusten vuoksi mahdollisesti

tarvittavat muutostarpeet maantieverkolla sekä niiden toteuttamisen aikataulullisesti riittävän ajoissa. Selvityksen yhteydessä tulee tarkastella myös liikennejärjestelyjen ja kuljetusten osalta tarvittavia lupia. Hanketoimijan tulee olla yhteydessä niihin ELY-keskuksien Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueisiin, joiden alueille suunnitellut kuljetukset sijoittuvat, ennen saavutettavuusselvityksen laatimiseen ryhtymistä. Lisätietoa energiahankkeen liikenteellisestä saavutettavuusselvityksestä löytyy ELY-keskuksen sivuilta.

29. Kuljetusreittejä suunniteltaessa kannattaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta tiedustella mahdollisten kuljetusreiteillä olevien maanteiden parantamishankkeiden (kuten silta- ja päällystystyöt sekä muut parantamistoimet ja investointikohteet) aikatauluja.
30. Kaavakartalla tuulivoimalat ovat sijoitettuna siten, ettei Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisu 8/2012) esitetyt vähimmäisetäisyydet maanteihin alitu.
31. Tuulivoimapuiston rakentamisvaiheessa aiheutuu suuri määrä raskasta liikennettä, joka heikentää liikenneturvallisuutta kuljetusreiteillä etenkin hankealueen lähiseudulla. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue painottaa, että on tarpeen selvittää riittävällä tavalla mahdolliset häiriintyvät kohteet jatkosuunnittelun yhteydessä. Jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota myös koululaisten liikenneturvallisuuteen hankkeen rakentamisvaiheen aikana ja selvitettävä, onko kuljetusreittien varrella tieosuuksia, joilla koululaiset kulkevat jalan tai pyörällä tien varressa tai joutuvat koulumatkallaan ylittämään tien. Mikäli tällaisia kohteita löytyy, tulee kuljetusten toteuttaminen suunnitella erityisen huolellisesti ja suunnitella tarvittavat toimenpiteet koululaisten koulumatkojen turvaamiseksi. Lisäksi jatkosuunnittelussa hankkeen kuljetuksia suunniteltaessa tulee huomioida kuljetusreittien varrella oleva asutus, ja pyritään minimoimaan kuljetuksista aiheutuvat haitat (mm. liikenneturvallisuuden, pölyn, melun ja tärinän osalta) tienvarren asukkaiden ja muiden tienkäyttäjien näkökulmasta.
32. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue näkee tärkeänä, että hankkeessa laaditaan mahdollisimman pian liikenteellinen saavutettavuusselvitys kaavaehdotusvaiheen liikenteellisten arvioinnissa olleiden epävarmuuksien vuoksi. Tärkeänä jatkotoimenpiteenä Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue näkee kaavan aiheuttamien mahdollisten toimenpidetarpeiden selvittämisen maantieverkon osalta sekä kuljetusreittien varrella olevan asutuksen ja muiden häiriintyvien kohteiden huomioon ottamisen kuljetuksia suunniteltaessa. Jatkosuunnittelussa on oleellista kiinnittää huomiota myös liikenteellisten vaikutusten arvioinnin laatuun.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin. Kaavan osittaminen ja eteenpäinviemisen perusteet on kuvattu ja avattu kaavaselistuksessa asianmukaisesti. Alueidenkäyttölaki mahdollistaa yleiskaavoituksen järjestämisen tarkoituksenmukaisella tavalla ja tässä tapauksessa valittu toimintamalli on katsottu Ylivieskan kaupungin toimesta parhaaksi ja tarkoituksenmukaisimmaksi malliksi.
2. Asia kirjattu muistiin. Osa-aluetta 2 laadittaessa on noudatettu kaavoitusta ohjaavaa lainsäädäntöä ja menettelytapoja, joihin kuuluu myös yhteisvaikutusten arviointi. Yhteisvaikutusten arviointia tehtäessä on huomioitu kulloinkin tiedossa oleva tilanne ja eri hankkeiden julkisista lähteistä saatavat aineistot.
3. Asia kirjattu muistiin. Kaavaselistuksen kohdassa 11.1. on kuvattu maiseman ja luonnon näkökulmasta tehty lievennystoimenpiteet, jotka koskevat sekä aiemmin hyväksyttyä osa-aluetta 1 sekä tätä kaavaa. Hankekohtainen maisemavaikutusten arviointi kuvattu kaavaselistuksen kohdassa 13.6.3. ja yhteisvaikutusten osalta kohdassa 13.22.2.
4. Asia kirjattu muistiin.
5. Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakunta asetettiin uudelleen tarkistettuna ehdotuksena nähtäville 17.2.-21.3.2025. Kyseisessä versiossa Vasaman osa-alueelle ei ollut tehty muutoksia tai tarkistuksia suhteessa ensimmäiseen ehdotusvaiheen kuulemiseen. Vasaman tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yleiskaava on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn siten, että vaihemaakuntakaava on käsitelty asianmukaisesti maakuntavaltuustossa.
6. Asia kirjattu muistiin. Hankkeessa on huomioitu maakuntakaavan eteneminen, laaditut selvitykset sekä niiden päivitykset ja vaikutusten arvioinnit. Kaavaselistuksesta on hankkeen edetessä täydennetty tältä osin, huomioiden ylemmän tason kaavan ohjausvaikutus ja tavoite alueidenkäytön ohjausjärjestelmän tarkentuvan suunnitteluperiaatteen mukaisesti. Kaavanlaadinnan yhteydessä on tehty lukuisia selvityksiä, jotka ovat täydentäneet ja syventäneet tietoa hankealueelta. Tulkintamme mukaan tämä on riittävää aineistoa Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetystä vaikutusten selvittämisen laajuudesta.
7. Vaikutustenarviointia voimaloiden T2 ja T7 osalta on päivitetty kaavaselistuksessa ennen hyväksymiskäsittelyä.
8. Asia kirjattu muistiin. Kyseisiä huomioita on täydennetty ennen kaavan hyväksymiskäsittelyyn toimittamista.
9. Katso kohta 7. ja 8. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdysaluetta kartoitettu maast selvityksillä oikea-aikaisesti ja kyseinen alue on voitu osoittaa selvityksessä ja se on huomioitu asianmukaisesti kaava-aineistossa. Tulkintamme mukaan tämä on riittävää aineistoa Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetystä vaikutusten selvittämisen laajuudesta.
10. Olemassa olevat ja statusarvon saaneet kohteet on huomioitu kaavaselistuksessa olemassa olevan tiedon perusteella. Mahdollisesti hankittuja alueita, joista ei löydy tietoa julkisista lähteistä, ei ole voitu kohdistaa osaksi aineistoa. Perustellussa päätelmässä mainittuja kohteita ei ole voitu kohdistaa, eikä niiden suojelualueeksi muuttamisesta löydy tietoa. Tämän lisäksi on huomioitava, että perustellussa päätelmässä käytetyt etäisyydet olivat koko Vasaman hankealueen rajauksen mukaisia. Kaavoitusvaiheessa hanke on eriytetty kahteen osa-alueeseen. Lausunnossa mainittujen ilmansuuntien perusteella

etäisyydet nyt laadittavaan kaavaan ovat korkeampia, koska oletettavasti viittaukset koskevat jo hyväksytyn osa-alueen 1 ulkorajoista.

11. Kaavaselistusta on täydennetty Pohjois-Pohjanmaan liiton täydennettyjen selvitysten tiedot alueeseen liittyen. Muun muassa lievennystoimenpiteitä tehtäessä on huomioitu ekologisen verkoston olemassaolo. Tämä asia on kirjattu auki kaavaselistuksen kohdassa 11.1. Ennen kaavan hyväksymiskäsittelyyn toimittamista, selostusta on täydennetty metsäpeuraan liittyvän aineiston osalta viimeisimmän saatavilla olevan tiedon perusteella. Metsäpeura-aineiston osalta kaavassa on käytetty Luonnonvarakeskuksen panta-aineiston olemassa olevaa tietoa esimerkiksi kesänaikaisten ja talviaikaisten esiintymisalueiden osalta. Tulkintamme mukaan tämä on riittävää aineistoa Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetystä vaikutusten selvittämisen laajuudesta. Koska kyseistä aluetta ei ole tunnistettu esimerkiksi YVA-selvityksessä eikä yksityiskohtaisissa selvityksissä metsäpeuran kannalta merkittäväksi alueeksi, on asiakokonaisuus käsitelty kaavassa siinä laajuudessa ja mittakaavassa, kuin laki edellyttää.
12. Asia kirjattu muistiin. Katso kohta 11.
13. Asia kirjattu muistiin.
14. Kaavaselistuksessa on arvioitu vaikutuksia suteen sekä hankekohtaisesti (13.9.), että yhteisvaikutusten osalta (kappale 13.22.4). Etenkin yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu laajemmin eri hankkeiden muodostama kokonaisuus alueella ja arvioitu vaikutukset susireviiriin sekä lisääntymis- ja levähdysalueisiin.
15. Nivalan susilauman ydinaluetta, ja siten luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitetun heikentämis- ja hävittämiskiellon kohteena olevien lisääntymis- ja levähdysalueiden tarkkaa sijaintia on käytännössä mahdotonta yksiselitteisesti määrittää ilman GPS-dataa alfanaaraan liikkumisesta. GPS-pannoitusta on kuitenkin Suomessa harjoittanut yksinomaan LUKE, eikä pantadataa ole saatavilla Nivalan reviiriltä. Kuten korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä KHO 1494/2024 on vahvistettu, GPS-tietojen puuttuminen ei kuitenkaan tarkoita, etteikö reviirin ydinalueesta ja sen todennäköisestä sijainnista olisi mahdollista tehdä kaavan lainmukaisuuden kannalta riittävän luotettavia johtopäätöksiä muun havaintoaineiston pohjalta. LUKE:n tietokannasta viimeisen parin vuoden ajalta saatavien DNA-havaintojen, YVA-menettelyn mastotöiden yhteydessä tehtyjen jälkihavaintojen sekä metsästysseuroilta ja riistanhoitoyhdistysten petoyhdyshenkilöiltä saatujen havaintotietojen perusteella on tässä tapauksessa voitu päätellä, ettei Vasaman alue todennäköisesti kuulu Nivalan reviirin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen kannalta olennaiseen ydinalueeseen. Tätä johtopäätöstä tukee se, että Vasaman alue ei sijaitse Nivalan reviirin syrjäisimmällä ja metsäisimmällä osalla, vaan hankealueella ja sen läheisyydessä on muun muassa laaja entinen turvesuo ja metsät ovat mäntyvaltaisia ja tiheydeltään harvoja ja siten puustoltaan susien pesintäpaikoille lähtökohtaisesti heikommin soveltuvia. Hankealue sijaitsee myös noin kilometrin etäisyydellä Ylivieskan ja Haapaveden välisestä kantatiestä. Kaava-alueelle sijoittuu yhteensä 8 tuulivoimalaitosta. Näistä kaksi sijoittuu ojitetulle rämeelle, kaksi avohakkuualueelle, yksi taimikkoon, yksi kangasmaalle, yksi nuoreen kasvatusmetsään ja yksi nuoreen sekametsään. Näiden alueiden ei voida katsoa olevan potentiaalisimpia paikkoja susien lisääntymiselle, sillä alue on hakkuiden pirstomaa ja nuoret kehitysluokat ovat puustossa vallitsevia.

Maankäytön muutoksilla suden reviirillä ei ole yleensä todettu olleen vaikutusta niiden lisääntymismenestykseen, sillä laajalla reviirillä on yleensä tarjolla paljon hyviä elinympäristöjä ja potentiaalisia pesäpaikkoja (Ympäristöministeriö 2017). Olemassa olevan tiedon perusteella sudet saattavat siirtyä myös tuulivoimapuiston alueelta

kauemmas rakentamisen aikana, ja palata alueelle uudelleen rakentamisen jälkeen. Kuten KHO:n Puutiosaaren osayleiskaavaa koskevassa päätöksessäkin on todettu, susien on havaittu viime vuosina asuttaneen tuulivoimalle rakennettuja alueita mm. Kalajoelle, missä susireviiri on levittäytynyt alueille, joilla tuulivoimapuistojen rakentamisesta on kulunut muutamia vuosia, vaikka alueet eivät aiemmin ole olleet osa mitä reviiriä. Susireviirien sijainteja ohjanneekin eniten saatavilla olevan ravinnon, eli pääasiassa hirvien, kesä- ja talvilaidunten sijoittuminen sekä niissä tapahtuvat muutokset. Tuulivoimapuistojen tieyhteydet myös helpottavat susien saalistamista, eikä alueella juurikaan ole ihmistoimintaa rakentamisen päätyttyä. Suomen olosuhteista ei ole näin ollen juuri näyttöä siitä, että tuulivoimaloilla olisi niiden tuotantovaiheessa kielteisiä vaikutuksia susiin. Tuulivoimapuiston rakentaminen sen sijaan aiheuttaa susille väliaikaista häiriötä, mutta välttämällä puuston hakkuuta ja rakentamista lisääntymiselle herkipänä aikana, eli huhtikuun ja heinäkuun välisenä aikana, voidaan näistä toimista aiheutuvaa häiriötä vähentää.

Nivalan susireviirin koko talvikaudella 2022-2023 oli 80 000 hehtaaria ja Vasaman osa-alueen 2 tuulivoimahankkeen pinta-ala on 703 hehtaaria. Näin ollen Vasaman tuulivoimaosayleiskaava-alueen osuus Nivalan reviiristä on 0,9 %. Maankäytön muutosalue, jolle hankkeen edellyttämää infrastruktuuria rakennetaan, on puolestaan vain 0,03% Nivalan susireviirin pinta-alasta. Kaava-alue ei näin ollen kokonaisuudessaan poistu susien käytöstä tuulivoimapuiston rakentamisen jälkeen ja muuttuneen maankäytön alue, on häviävän pieni kokonaisuus susireviirin pinta-alasta. Nivalan susireviirin alueelle sijoittuu seuraavat tuulivoimahankkeet:

Hanke	Koko (noin)	Voimalamäärä (max)	Suunnittelun tilanne
Vasama osa-alue 1	734 ha	8	Hyväksytty, ei lainvoimainen
Vasama osa-alue 2	703 ha	8	Luonnos ollut nähtävillä
Urakkaneva	564 ha	9	Kaava lainvoimainen
Tuomiperä	730 ha	8	Kaava lainvoimainen
Kukonaho	734 ha	8	Kaava lainvoimainen
Rahkola-Hautakangas	3300 ha	30	Ehdotus nähtävillä keväällä 2025.
Puutiosaari	3898 ha	49	Kaava lainvoimainen
Kesonmäen laajennus	336 ha	6	OAS
Kesonmäki (reviirille sijoittuva osa-alue)	162 ha	0	Tuotannossa
yht.	11 161 ha	126	

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia arvioidaan niin sanotun maksimiperiaatteen mukaisesti ja tavanomaisesta menettelytavasta poiketen tarkastelussa huomioidaan myös niin sanotusti prosessissa jäljessä olevat hankkeet. Oletuksena on, että kaikki hankkeet toteutuvat täysimääräisenä. Todellisuudessa on kuitenkin hyvin epätodennäköistä, että kaikki hankkeet toteutuvat täysimääräisenä, ja osa hankkeista ei todennäköisesti toteudu lainkaan. Maksimiperiaatetta arvioiden tuulivoima-alueiden yhteispinta-ala on noin 11 161 ha, joka on noin 14 % koko Nivalan susireviirin pinta-alasta.

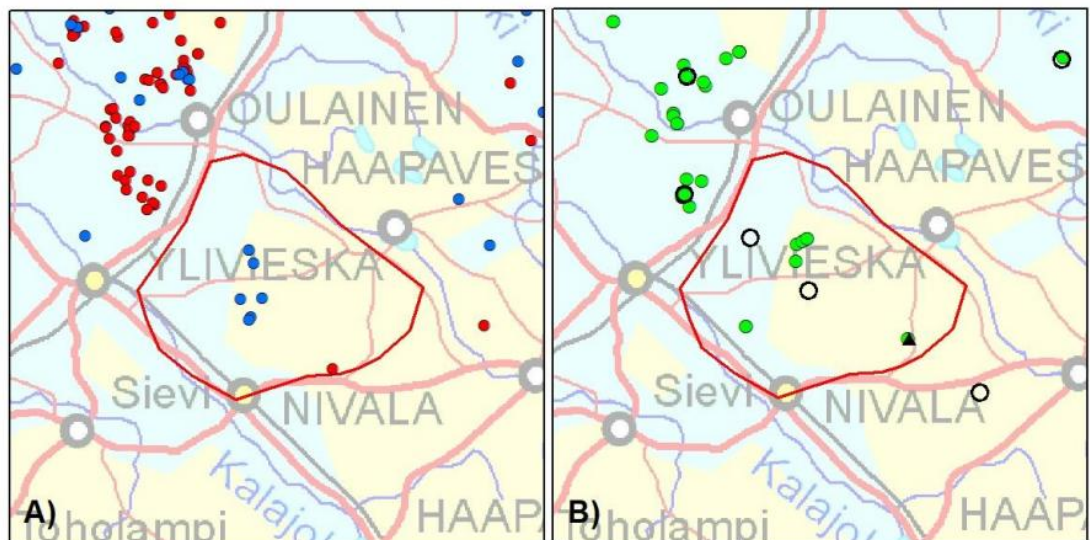
Muuttuvan maankäytön osalta yhteisvaikutusten arvioinnissa käytetään puolestaan suoraviivaista arviota 4 ha/ tuulivoimala. Tässä laskennassa 4 ha sisältää voimalapaikan, hankealueen uudet ja parannettavat tieyhteydet, sekä maakaapelireitit että sähköasemat. Tämän laskentakaavan perusteella muuttuva maankäyttö tuulivoimahankkeiden osalta on noin 504 ha, joka on noin 0,6 % koko Nivalan susireviirin pinta-alasta.

Edellä lausutun perusteella ja kun otetaan lisäksi huomioon, että Nivalan reviirille suunnitella olevan tuulivoimahankkeet ovat eri kehitysvaiheissa, eivätkä näin ollen tule käytännössä rakentumaan samanaikaisesti, voidaan pitää hyvin todennäköisenä, että Nivalan reviirillä on riittävästi susille soveltuvia alueita, jonne ne voivat tarvittaessa väistää hankkeen rakennustöiden aikaisia häiriövaikutuksia.

Susien aktiivisuus Nivalan reviirillä on ollut laskusuuntainen viimeisten kahden vuoden aikana, ja alla on esitetty susien talviaktiivisuus Nivalan reviirillä vuosina 2021, 2022 ja 2022 (Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021, 2022 ja 2023 raportit/Luonnonvarakeskus). Luonnonvarakeskuksen raportointi kattaa vain talviaikaisen liikkumisen.

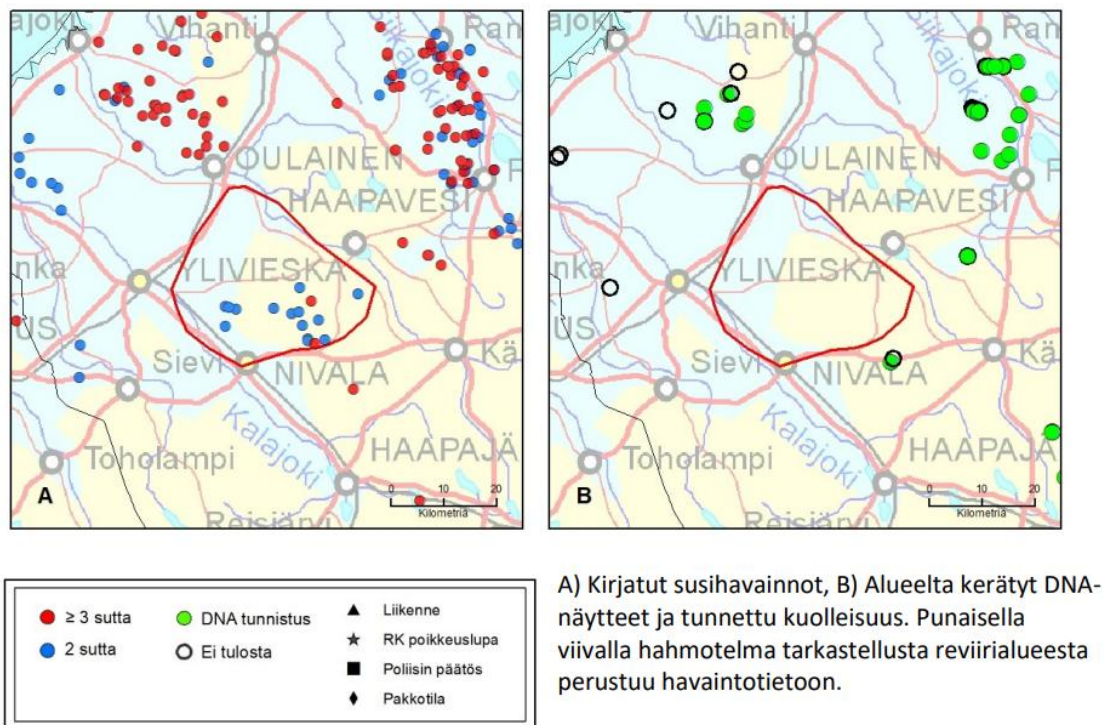
Vasaman tuulivoimahankkeessa laadittua susiselvitystä on päivitetty hankkeen kuluessa vastaamaan uusinta saatavissa olevaa tietoa. Niin on tehty myös kaavaehdotusvaiheessa ja tullaan tekemään rakennuslupavaiheessa.

Vuosi 2023

A) Kirjatut susihavainnot, B) Alueelta kerätyt DNA-näytteet ja tunnettu kuolleisuus. Punaisella viivalla hahmotelma mahdollisesta reviirialueesta perustuu havaintotietoon.

Vuosi 2022

Aiemmin laadittuja susiselvityksiä on päivitetty ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä ja hankealueella on tehty kevään 2025 aikana tehty maastonselvityksiä, joissa ei ole löydetty viitteitä suden lisääntymis- ja levähdysalueista.

16. Katso kohta 15.
17. Asia kirjattu muistiin. Kaavaselostuksessa kohdissa 13.9. ja 13.22.4 on arvioitu hankkeen vaikutukset sekä yhteisvaikutukset suteen. Tämän lisäksi suteen liittyvää liiteaineistoa on päivitetty ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä. Asia on pyritty kirjoittamaan auki selkeämmin kaava-aineistossa.
18. Kaavaselostuksen kohdassa 9.6. on käyty läpi nykytilanne sekä Karhun, että Ilveksen osalta. Molempien lajien osalta on todettu, että kyseiset lajit kulkevat alueella ja niiden elinpiiri on hyvin laaja. Hankealueelle on tehty työn aikana lukuisa määrä erilaisia luontoselvityksiä, joiden yhteydessä on havainnoitu aktiivisesti myös muita lajeja. Mikäli havaintoja Ilveksen ja karhun aktiivisesta toiminnasta alueella olisi tehty, olisi asiaa selvitetty tarkemmin. Viitteitä siitä että alueella olisi lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei tehty. Näin ollen asian yksityiskohtaisempien selvitysten käynnistymiselle ei ole ollut perusteita. Tulkintamme mukaan kaavassa asian käsittelyn tarkkuustaso tämä on riittävä Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetystä vaikutusten selvittämisen laajuudesta.
19. Lausunnossa mainittu soidinalue kuuluu sensitiivisten lajien joukkoon. Asia on tuotu esille liitteessä 8. Kyseinen kohde on huomioitu hankesuunnittelussa ja alueelle ei sijoitu voimaloita. Kaavaselostuksen kohdassa 13.8. on todettu seuraavaa: *”Kaava-alueella on soidinalue, joka on tuotu tarkemmin esille viranomaisliitteessä. Kyseisen alueeseen liittyen on ohjeita jatkosuosittelemiseen kirjattu huomio lieventämään rakentamisvaiheen vaikutuksia. Rakentamisen toimenpiteet tulee asettaa huhti-heinäkuun ulkopuoliselle ajalle.”*

Tätä täydentämään on kaavaselostuksen kohtaan 14.1 on kirjattu seuraavaa:
”Mahdollisen susireviirin ja alueella olevien häiriintymisherkkien lintujen takia rakentamistoimenpiteitä tai puuston hakkuuta ei tule tehdä varovaisuusperiaatetta noudattaen huhtikuun ja heinäkuun välisenä aikana.”

20. Kyseistä asiaa ei ohjata yleiskaavalla. Rakennuslupaa haettaessa voidaan asettaa rakentamiseen liittyviä yksityiskohtaisempia säädöksiä tai määräyksiä. Tämän lisäksi tuulivoimalan rakentamiseen liittyy ilmailuun liittyviä kysymyksiä ja ohjeistuksia, jotka tulee huomioida asianmukaisesti. Asia on kirjattu muistiin ja hanketoimija selvittää suunnittelun edetessä mahdollisuuksia näistä toimenpiteistä.
21. Asia kirjattu muistiin. Hanketta toteutettaessa noudatetaan olemassa olevaa lakia ja määräyksiä.
22. Vaikutustenarvioinnit osana YVA-menettelyä ja kaavoitusta on raportoitu sen suunnitteluaineiston pohjalta, joka tällä hetkellä on käytössä liikennevaikutusten arviointia varten. Mikäli hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä jokin liikennöintiin liittyvä seikka oleellisesti muuttuu, tulee hanketoimijan esittää tarvittavat vaikutustenarvioinnit ja esittää niiden ratkaisukeinot. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että liikennettä suuntautuisi muille maanteille.
23. Kyseinen asiakokonaisuus täydentyy jatkosuunnittelun yhteydessä.
24. Kyseinen asiakokonaisuus täydentyy jatkosuunnittelun yhteydessä.
25. Asia kirjattu muistiin. Ennen kaavan hyväksymiskäsittelyyn toimittamista taulukoista ja tekstistä on pyritty korjaamaan kaikki mahdolliset virheelliset tai muuttuneet mittaa koskevat määreet.
26. Kyseinen asiakokonaisuus täydentyy jatkosuunnittelun yhteydessä.
27. Kyseinen asiakokonaisuus täydentyy jatkosuunnittelun yhteydessä.
28. Asia kirjattu muistiin. Kyseinen selvitys tullaan laatimaan hankesuunnittelun edetessä asianmukaisesti, kun hanke siirtyy toteutusvaiheen yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.
29. Kyseinen asiakokonaisuus täydentyy jatkosuunnittelun yhteydessä.
30. Asia kirjattu muistiin.
31. Katso kohta 28.
32. Asia kirjattu muistiin. Kyseinen selvitys tullaan laatimaan hankesuunnittelun edetessä asianmukaisesti, kun hanke siirtyy toteutusvaiheen yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.2. Pohjois-Pohjanmaan liitto

1. Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.
 2. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.
 3. Vasaman osayleiskaavan osa-alueen 2 kaava-alue on lainvoimaisten maakuntakaavojen näkökulmasta ei seudullinen hanke, sillä alueelle toteutettaisiin enintään 8 voimalaa. Kuitenkin yhdessä Vasaman osa-alueen 1 kanssa alueelle muodostuu 18 voimalan tuulivoimapuisto, joka on seudullisesti merkittävä tuulivoimakokonaisuus.
 4. Vasaman 16 voimalan hankekokonaisuuden voidaan katsoa olevan vireillä olevan vaihemaakuntakaavan mukainen.
 5. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkiseen ehdotukseen on täsmennetty useiden kaavamerkintöjen selityksiä ja suunnittelumääräyksiä. Myös tuulivoimarakentamisen yleistä suunnittelumääräystä on uudistettu. Vasaman osa-alueen 2 kaavaehdotuksen asiakirjoissa on huomioitu nämä uudet suunnittelumääräykset ja arvioitu hankkeen suhdetta näihin. Vasaman tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa, niin osa-alueiden 1 ja 2 osalta, on varmistuttava energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksien toteutuminen.
 6. Maakuntakaavojen aurinkovoimaa koskevat suunnittelumääräykset on asianmukaisesti huomioitu kaava-asiakirjoissa.
 7. Verrattuna kaavaluonnokseen, Vasaman kaavaehdotuksien kaavaratkaisut vähentävät vaikutuksia arvokkaille kulttuurimaisema-alueille ja rakennetuille kulttuuriympäristöille.
 8. Vasaman osa-alueen 2 kaavaehdotusvaiheessa on yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa arvioitu laajasti sähkönsiirtoon, maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan ja kulttuuriympäristöön, meluun ja välkkeeseen, luontoon, linnustoon, muuhun eläimistöön ja pintavesiin sekä aurinkovoima-alueisiin.
- Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää vaikutusten arviointia ja lieventämistoimenpiteitä riittävinä.
9. Ennen hyväksymiskäsittelyä Vasaman osa-alueen 2 kaavaehdotuksen asiakirjoja on päivitettävä huomioiden maakuntakaavan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys mukaan lukien siihen liittyvä vaikutusten arviointi (kaavaselostuksen luvut 13.4, 13.10 ja 13.22.4).
 10. Hankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen.

Vastine:

1. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on huomioitu osana kaavoitusta, sekä vaikutukset tähän on arvioitu. Tulkintamme mukaan Vasaman tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavassa on huomioitu suunnittelumääräysten huomioiminen yksityiskohtaisessa kaavoituksessa

siinä määrin ja siinä mittakaavassa, kuin ylemmän asteen kaavaa tulee säädösten mukaan huomioida. Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakunta asetettiin uudelleen tarkistettuna ehdotuksena nähtäville 17.2.-21.3.2025. Kyseisessä versiossa Vasaman osa-alueelle ei ollut tehty muutoksia tai tarkistuksia suhteessa ensimmäiseen ehdotusvaiheen kuulemiseen. Vasaman tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yleiskaava on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn siten, että vaihemaakuntakaava on käsitelty asianmukaisesti maakuntavaltuustossa.

2. Asia kirjattu muistiin. Katso kohta 1.
3. Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakunta asetettiin uudelleen tarkistettuna ehdotuksena nähtäville 17.2.-21.3.2025. Kyseisessä versiossa Vasaman osa-alueelle ei ollut tehty muutoksia tai tarkistuksia suhteessa ensimmäiseen ehdotusvaiheen kuulemiseen. Vasaman osa-alueen 2 tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yleiskaava on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn siten, että vaihemaakuntakaava on käsitelty asianmukaisesti maakuntavaltuustossa.
4. Asia kirjattu muistiin.
5. Asia kirjattu muistiin. Keväällä 2025 järjestetty ehdotusvaiheen toinen kuuleminen ja sen yhteydessä tehdyt päivitykset on huomioitu ja täydennetty osaksi kaava-aineistoa ennen hyväksymiseen toimittamista.
6. Asia kirjattu muistiin.
7. Asia kirjattu muistiin.
8. Asia kirjattu muistiin.
9. Keväällä 2025 järjestetty ehdotusvaiheen toinen kuuleminen ja sen yhteydessä tehdyt päivitykset on huomioitu ja täydennetty osaksi kaava-aineistoa ennen hyväksymiseen toimittamista.
10. Asia kirjattu muistiin. Kaavaehdotusvaiheessa tehdyt lievennystoimenpiteet tehtiin maisemallisista syistä ja luontoon liittyvistä syistä, joista yksi keskeinen tekijä oli ekologisten yhteyksien säilyminen.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.3. Fingrid Oyj

1. Fingridillä ei kommentoivaa kaavaehdotuksesta. Tässä lausunnossa ei kuitenkaan oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin ja voimajohtojen yhteensovittamisen tarpeisiin.
2. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.
3. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.
2. Asia kirjattu muistiin.
3. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.4. Haapaveden kaupunki

1. Haapaveden kaupunki toteaa lausuntonaan, että sillä ei ole huomautettavaa Vasaman tuulivoimapuiston osayleiskaavan osa-alueen 2 kaavaehdotukseen.
2. Hankkeen vaikutukset Haapaveden kaupungin alueelle on arvioitu riittävällä tavalla.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.
2. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.5. Ilmatieteen laitos

1. Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Vasaman tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksesta (osa-alue 2), koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.6. Nivalan kaupunki, Kaupunginhallitus 9.12.2024 § 438

1. Nivalan kaupunki toteaa tehdyt selvitykset riittäviksi eikä sillä ole huomauttamista Vasaman tuulivoimapuiston ehdotusaineistosta.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.7. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

1. Pelastusviranomaisen on tutustunut asiakirjoihin ja pyytää huomioimaan hankkeesta 23.5.2022 ja 5.6.2023 annetut lausunnot sekä liitteenä olevan Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston päivitetyn ohjeen aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuudesta.
2. Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuuli- ja aurinkovoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin. Lausunnossa mainittu asiakirja huomioidaan asianmukaisesti, suunnittelun yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.
2. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.8. Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

1. Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on käsitelty taulukossa sanallisesti ja havainnollistettu karttaleikkein. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet alakohteineen koko siihen kuuluvan muinaisjäännösaluerajauksen alueelta. TV-alueen kaavamääräyksen mukaan tuulivoimalat on mahdollista sijoittaa mihin tahansa kohtaan tv-alueella. Tämän vuoksi vaikutusten tarkastelualueena tulee olla tv-alue, ei voimalan keskipiste. Siten esimerkiksi kohteen Kaksostenhauta etäisyys tv-alueesta on noin 30 metriä. Kohteen Vasamanneva etäisyyttä energiahuollonalueesta ei ole huomioitu vaikutusten arvioinnissa.
2. Selostuksissa ei ole kuitenkaan tuotu selkeästi esille, onko muinaisjäännöksiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa huomioitu hankkeeseen mahdollisesti liittyvien metsänhakkuiden vaikutukset muinaisjäännöksiin: hakkuut voivat aiheuttaa uhan muinaisjäännösten säilymiselle, mikäli muinaisjäännöksiä ei merkitä ennen hakkuita maastoon ja oteta hakkuiden aikana huomioon. Myös toiminnan lopettamiseen liittyvien purkutoimien vaikutukset tulee arvioida, etenkin kun tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaavaselostuksen muinaisjäännösten vaikutusten arviointia tulisi täydentää.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin. Yleiskaavassa tv-alueilla toteutettavan tuulivoimalan tulee kokonaisuudessaan sijoittua alueen sisälle (myös pyörivät lavat). Muuttuva maankäyttö kohdistuu näin ollen lähimmillään noin 50 metrin tv-alueen rajasta, kun huomioidaan lapojen edellyttämä tilatarve. Tiestön osalta nykyiset/ parannettavat tiet voivat joiltain osin muuttaa hieman muotoaan toteutusvaiheessa ja uudet rakennettavat tielinjaukset ovat ohjeellisia, joiden yksityiskohtainen sijoittuminen tullaan määrittämään tarke ntuvan suunnittelun kautta.

Näiden tekijöiden summana, keskeisintä arkeologisten kohteiden huomioimisessa lienee niiden tunnistaminen ja huomioiminen kaavaa toteutettaessa, siten kuin kaavamääräyksissä on edellytetty, sen sijaan että määritettäisiin ja tarkennettaisiin teoreettisia metrimääriä hyvinkin yksityiskohtaisesti. Mikäli yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tunnistetaan tarvetta käydä yksityiskohtaisempaa keskustelua kohteista, edellyttävät kaavamääräykset näiden järjestämistä ja tällöin voidaan kyseisille kohteille kohdentaa toteutuksessa huomioitavia erityisohjeita.

2. Yleiskaavalla ei ohjata mahdollisia hakkuita ja niiden yksityiskohtaisempi huomiointi ja vaikutusten arviointi tulee huomioida metsätaloudellisia toimenpiteitä suunniteltaessa. Tunnistetut kohteet on merkitty kaavakartalle asianmukaisesti ja niille on annettu selkeä määräys. Näin ollen ne voidaan huomioida hankealueelle kohdistuvien muiden, kuin tuulivoimaan liittyvien toimenpiteiden yhteydessä.

Kaavaselostusta on täydennetty ennen hyväksymiskäsittelyyn jättämistä toiminnan lopettamisen aikaisten vaikutustenarviointien osalta.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.9. Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

1. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Ylivieskan Vasaman tuulivoimapuiston osa-alueen 2/2 yleiskaavaehdotuksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.10. Suomen Erillisverkot Oy

1. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.11. Telia Finland Oyj

1. Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

1.12. Luonnonvarakeskus

1. Metsäpeuran osalta Luke tarkentaa, että selostuksessa esitetään pantapeurojen jakaumaa, joka kuvaa enimmäkseen ydinalueita. Hanke on ydinalueen reunoilla, mutta ei metsäpeurakannan todellisella länsireunalla. Lisäksi on tärkeää huomioida yhteisvaikutuksia arvioidessa, että tuulivoimaa suunnitellaan Euroopan parhaimpien lisääntymisalueiden ytimeistä sen reunoille saakka.
2. Metsäpeuran osalta Luke huomauttaa, että yhteisvaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida se, että metsäpeurakantaa rajoittaa moni tekijä. Elinympäristövaatimukset ovat korkeat, tilankäyttö laajaa ja Suomessa on lajille sopivia lisääntymiselinympäristöjä vähän. Lähes kaikki laadukkaat suoerämaat on jo asutettu, joten levinneisyyskin on melko suppea ja ydinalueillakin kanta on harva verrattuna esim. hirveen samoilla alueilla. Kaikki nykyiset suoerämaalaikut ovat tärkeitä sijaitsivatpa ne keskellä tai kuten tässä tapauksessa reunalla lajin levinneisyyttä. Hankealueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuu vasallisten vaadinten elinympäristömallin (luonnonvaratieto.luke.fi) mukaisia metsäpeuralle erinomaisesti soveltuvia lisääntymiselinympäristöjä.

Mikäli laadukkaita suoeräkaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Nykyinen peurakannan kasvu ja elinkyky on siis enimmäkseen Suomenselän kannan varassa. Tämä korostaa mm. kaikkien metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden merkitystä ja niitä ympäröivien soveltuvien alueiden merkitystä metsäpeuran kannalta.

3. Hankealue sijoittuu Nivalan susireviirille ja alueelta on tehty sekä jälki- että näköhavainto sudesta. Suurpetojen osalta selostuksessa todetaan, että pesintää pidetään kuitenkin melko epätodennäköisenä lähinnä siksi, ettei hankealueelta löydetty pesäpaikkoja tai pesintään viittaavia merkkejä. Luke huomauttaa, että kyseisillä lajeilla pesän löytäminen on haastavaa ja hankkeessa tehtyjen selvitysten avulla ei voida sulkea pesäpaikkojen mahdollisuutta pois.
4. Kaavaselostuksessa kerrotaan, että merkittävin susille aiheutuva haitta on rakentamisen aikainen häiriö. Lisäksi todetaan, että on todennäköistä, että eläimet palaavat elinalueilleen rakentamistoimien jälkeen. Luke huomauttaa, että sellaista tutkimusaineistoa ei ole tällä hetkellä, joka tukisi tätä toteamusta. Sen sijaan Luke näkee, että vaikutusten arvioinnissa on tehty osin pitkälle meneviä johtopäätöksiä eläinten sopeutumisesta ja palaamisesta takaisin alueille.
5. Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot. Yhteisvaikutusten osalta selostuksessa esitellään reviirille asettuvat muut tuulivoimahankkeet ja hanketta ympäröivät tuulivoimahankkeet (Kuva 133. Metsäkeskuksen avoimen aineiston pohjalta luotu peitteisyyskartta, selostuksen s. 283 ja Kuva 74. Hankealue ja alueen yleiskaavatilanne, selostuksen s. 160). Selostuksessa todetaan, että susilla on mahdollisuus häiriötä kokiessaan väistää reviirin muihin osiin.

Luke huomauttaa, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille. Näin ollen sellaista häirintää hankkeen ei tule aiheuttaa, missä lajin yksilöt joutuisivat lisääntymisen osalta turvautumaan väistämiseen.

6. Väistämisen osalta Luke huomauttaa myös, että selostuksessa tarkasteltujen lajien osalta tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajeille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät

muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen.

7. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien useiden voimala-alueiden myötä. Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.
8. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin. Ennen kaavan hyväksymiskäsittelyyn toimittamista, selostusta on täydennetty metsäpeuraan liittyvän aineiston osalta viimeisimmän saatavilla olevan tiedon perusteella. Metsäpeura-aineiston osalta kaavassa on käytetty Luonnonvarakeskuksen panta-aineiston olemassa olevaa tietoa esimerkiksi kesänaikaisten ja talviaikaisten esiintymisalueiden osalta. Tulkintamme mukaan tämä on riittävää aineistoa Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetystä vaikutusten selvittämisen laajuudesta. Koska kyseistä aluetta ei ole tunnistettu esimerkiksi YVA-selvityksessä eikä yksityiskohtaisissa selvityksissä metsäpeuran kannalta merkittäväksi alueeksi, on asiakokonaisuus käsitelty kaavassa siinä laajuudessa ja mittakaavassa, kuin laki edellyttää.
2. Asia kirjattu muistiin. Katso kohta 1.
3. Aiemmin laadittuja susiselvityksiä on päivitetty ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä ja hankealueella on tehty kevään 2025 aikana tehty maastoselvityksiä, joissa ei ole löydetty viitteitä suden lisääntymis- ja levähdysalueista.

Alueidenkäyttölain 9 §:ssä on säädetty vaikutusten selvittämisen laajuudesta. Tulkintamme mukaan asiakokonaisuutta on käsitelty asianmukaisesti koko YVA- ja kaavaprosessin ajan täydentäen sekä saatavilla olevaa tietoa, että maastoselvityksin. Asiakokonaisuus on näkemyksemme mukaan käsitelty kaavassa siinä laajuudessa ja mittakaavassa, kuin laki edellyttää.

4. Asia kirjattu muistiin. Kaavaselostuksen vaikutusten arviointia ja käytettyjä sanamuotoja on täsmennetty ennen hyväksymisvaiheen käsittelyä siinä mittakaavassa ja tarkkuudessa, kuin tuulivoimarakentamista ohjaavassa yleiskaavassa on tarkoituksenmukaista sen mittakaava ja tarkkuustaso huomioiden.

Kuten KHO:n Puutionsaaren osayleiskaavaa koskevassa päätöksessäkin on todettu, susien on havaittu viime vuosina asuttaneen tuulivoimalle rakennettuja alueita mm. Kalajoelle, missä susireviiri on levittäytynyt alueille, joilla tuulivoimapuistojen rakentamisesta on kulunut muutamia vuosia, vaikka alueet eivät aiemmin ole olleet osa mitä reviiriä. Susireviirien sijainteja ohjanneekin eniten saatavilla olevan ravinnon, eli pääasiassa hirvien, kesä- ja talvilaidunten sijoittuminen sekä niissä tapahtuvat muutokset. Tuulivoimapuistojen tieyhteydet myös helpottavat susien saalistamista, eikä alueella juurikaan ole ihmistoimintaa rakentamisen päätyttyä. Tuulivoimapuiston rakentaminen

aiheuttaa susille häiriötä, mutta välttämällä puuston hakkuuta ja rakentamista lisääntymiselle herkimpänä aikana, eli huhtikuun ja heinäkuun välisenä aikana, voidaan näistä toimista aiheutuvaa häiriötä vähentää.

5. YVA-menettelyssä ja yleiskaavan tueksi laaditun aineiston mukaan, Vasaman tuulivoimahanke ei sijaitse kaikkein syrjäisimmillä reviirin osilla

Kaavaselostuksen kohdassa 14.1 on annettu ohjeita jatkosuunnitteluun. Kyseiseen kohtaan on kirjattu seuraavia ohjeita häirintävaikutuksen minimoimiseksi:

- Hankkeen vaikutuksia hankealueella havaittuihin direktiivilajeihin tulee seurata.
- Susireviirin takia rakentamistoimenpiteitä tai puuston hakkuuta ei tule tehdä varovaisuusperiaatetta noudattaen huhtikuun ja heinäkuun välisenä aikana. Suunnittelun edetessä on selvitettävä reviirin tilanne.

Mikäli hankealueen kohdalla reviiritiedot edellyttävät tehdyn lisäksi erillistä selvittämistä, tai reviirin tilanne muuttuu oleellisesti, tulee nämä tekijät huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Lausunnossa esitetty näkemys, jonka mukaan sellaista häirintää hankkeen ei tule aiheuttaa, missä lajin yksilöt joutuisivat lisääntymisen osalta turvautumaan väistämiseen, ei voi merkitä sitä, että jo vaikutuksiltaan tilapäinenkin häirintä aiheuttaisi luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentissa kiellettyjä seurauksia, mikäli häirinnän seurauksena sudet joutuvat väliaikaisesti väistämään esimerkiksi tuulivoimahankkeen rakennustöitä. Kyse ei tällaisessa tapauksessa ole luontodirektiivissä tai luonnonsuojelulaissa tarkoitetusta lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittämisestä tai heikentämisestä.

6. Asia kirjattu muistiin. Katso kohta 5.
7. Asia kirjattu muistiin. Kaavan yhteisvaikutukset eläimille on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 13.22.4. Vaikutukset on arvioitu siinä laajuudessa ja mittakaavassa, kuin asiayhteydessä on tulkittu olevan tarkoituksenmukaista yleiskaavassa hankkeen tarkoitus ja ohjausvaikutus huomioiden. Maakunnallisessa mittakaavassa Pohjois-Pohjanmaan liitto on vaihemaakuntakaavaa laatiessaan tuottanut aineistoa ja tietoa laaja-alaisemmin elinympäristön laadun ja kantokyvyn näkökulmasta ja huomionut ne Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ratkaisuihin siten, että tuulivoimaloille soveltuvia alueita on osoitettu huomioiden edellä mainitut kysymykset. Vasaman tuulivoimahankealue on todettu sellaisenaan sekä osa-alueen 1 että osa-alueen 2 osalta Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Molemmissa kaavoissa on tehty lievennystoimenpiteitä huomioiden elinympäristön laatu ja ympäristön kantokyky.

8. Asia kirjattu muistiin.

Kaavaselostuksen kohdassa 14.1 on annettu ohjeita jatkosuunnitteluun. Kyseiseen kohtaan on kirjattu seuraavia ohjeita häirintävaikutuksen minimoimiseksi:

- Hankkeen vaikutuksia hankealueella havaittuihin direktiivilajeihin tulee seurata.

Käynnissä olevat suunnitelmat ja hankkeet epätodennäköisesti toteutuvat saman aikaisesti ja olemassa olevien hankkeiden teoreettinen maksimi epätodennäköisesti toteutuu kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi susista saatavilla oleva tieto täydentyy koko ajan, joten pitkällä aikavälillä jossain ajanhetkessä tehty arviointi voi muuttua ja saadun

tiedon myötä myös ohjata tulevaisuudessa hankkeita kyseisen ajankohdan tilanteen mukaisesti.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

2. Mielenpitoet

2.1. Raudaskylän kyläyhdistys

1. Kaapelit ja voimajohdot sijoitettaisiin teiden välittömään läheisyyteen.
2. Hankkeen koko rakennusaikana huomioidaan reitin lähiasukkaiden rauhaa alennetulla nopeusrajoituksella (esimerkiksi Säilyntie 60km/h-->40km/h).
3. Tien rakenteet huomioidaan raskaille kuljetuksille ja parannetaan siihen kuntoon, että tiet eivät mene hankkeen myötä huonompaan kuntoon.

Vastine:

1. Hanke on suunniteltu toteutettavaksi maakaapelein. Hankealueen sisäiset voimalalta sähköasemalle suunnitellut kaapelireitit on sijoitettu olemassa olevien tai rakennettavien teiden viereen. Hankealueen sähköasemalta Uusnivalan sähköasemalle suunniteltu maakaapelilinjaus on tarkoitus toteuttaa olemassa olevan voimajohtolinjan välittömään läheisyyteen.
2. Asia kirjattu muistiin. Liikenteeseen liittyvät yksityiskohtaisemmat ratkaisut rakentamisen aikana, tullaan määrittelemään hankkeen edetessä toteutusvaiheen yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja liikenteen osalta tarvittavat suunnitelmat, luvat ja työnaikaiset erikoisjärjestelyt käydään läpi asiasta vastaavien viranomaisten kanssa.
3. Hanketoimija käy tiestöön ja kulkureitteihin, huoltoon ja ylläpitoon liittyvät asiat läpi yleisten teiden osalta vastuuviranomaisen kanssa ja metsäteiden osalta tiekuntien ja maanomistajien kanssa, kun hanke etenee toteutusvaiheen suunnitteluun. Asia kirjattu muistiin.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

2.2. Viihtyisä Nivala ry

1. Viihtyisä Nivala ry on jättänyt muistutuksen Vasamannevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista. Liite 1.
2. Viihtyisä Nivala on painottanut muistutuksessaan Nivalan rajan läheisyydessä olevan alueen maiseman, kasvillisuuden ja luontoarvokohteiden merkitystä sekä Nivalan puoleisten kiinteistöjen ja asukkaiden huomioimisessa mahdollista melu- ja välkevaikutuksista.
3. Vaikutusten arvioinnin perusteella jatkosuunnittelussa on lievennystoimenpiteenä poistettu voimala 1, joka ei mielestämme kokonaisuuden kannalta ole riittävä toimenpide. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on edelleen huomioitava voimaloiden 2 ja 7 toteuttamisen riskialueet. Niiden rakentaminen tiestöineen vaarantaa alueen merkittävän suoluonnon säilymisen sekä lisää maisemahaittaa Malisjokivarren kulttuurimaisemaan. Voimala 2 rakentaminen vaarantaa myös kulttuurihistoriallisen ns. Kaksostenhaudan alueen säilymisen.
4. Yhteysviranomainen on myös lausunnossaan kiinnittänyt erityistä huolta voimaloihin 2 ja 7 ympäristövaikutuksiin.
5. Nivalan kaupunki on lausunnoissaan pyytänyt harkitsemaan Nivalan rajan läheisyydessä olevien voimaloiden rakentamatta jättämistä (kh 19.6.2022, 20.4.2024, 9.12.2024) Perusteluina alueen kuntarajan läheisyydessä oleva asutus, alueen merkittävät luontoarvot sekä kulttuurihistorialliset kohteet.

Vastine:

1. Asia kirjattu muistiin. Suunnittelun eri vaiheissa saatu palaute YVA:n ja kaavan osalta on käsitelty ja huomioitu asianmukaisesti hankkeen edetessä.
2. Kaavan ehdotusvaiheen valmistelun yhteydessä tehtiin lievennystoimenpiteitä, jotka on tarkemmin kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 11.1. Lievennystoimenpiteen seurauksena vähennettiin vaikutuksia sekä luontoon, että maisemaan. Tämän osalta yleiskaavassa on tulkintamme mukaan tehty riittävät toimenpiteet sen suhteen, että ei kaava aiheuta kohtuutonta haittaa maiseman tai luonnon osalta.

Nivalan puoleiset läheiset kiinteistöt sijoittuvat alueelle, joilla ei sijaitse rakennettuja kiinteistöjä. Tämän osalta vaikutuksia asukkaisiin ei synny.

3. Voimaloiden 2 ja 7 osalta vaikutustenarviointia on täydennetty ennen kaava-aineiston hyväksymiskäsittelyyn jättämistä. Vaikutustenarvioinnin perusteella ei ole nähtävissä sellaisia merkittäviä tekijöitä, joiden voitaisiin katsoa aiheuttavan merkittävää haittaa suoluonnon säilymiselle. Kaavan ehdotusvaiheen valmistelun yhteydessä tehtiin lievennystoimenpiteitä, jotka on tarkemmin kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 11.1. Lievennystoimenpiteen seurauksena vähennettiin vaikutuksia sekä luontoon, että maisemaan. Tämän osalta yleiskaavassa on tulkintamme mukaan tehty riittävät toimenpiteet sen suhteen, että ei kaava aiheuta kohtuutonta haittaa maiseman tai luonnon osalta. Muinaismuistot on merkitty asianmukaisesti yleiskaavaan tarvittavin määräyksin, jotta kyseiset kohteet voidaan huomioida maankäytön muutosta aiheuttavien toimenpiteiden yhteydessä.
4. Kyseisten voimaloiden osalta vaikutustenarviointia on täydennetty kaavaselostuksessa ennen kaava-aineiston hyväksymiskäsittelyyn toimittamista.

5. Nivalan kaupunki on antanut lausuntonsa kaavasta 9.12.2024, ettei sillä ole huomautettavaa Vasaman tuulivoimapuiston ehdotusaineistosta. Ennen ehdotusvaiheen nähtäville asettamista on tehty lievennystoimenpiteenä yhden tuulivoimalan poisto Nivalan kaupungin rajan läheisyydestä.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia

2.3. Yksittäinen henkilö

1. Kaavaluonnoksessa ei ole otettu samaan maisemaan sijoittuvien tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia huomioon. Huomioon ottamatta on jäänyt maisema- ja kulttuuriympäristö maakunnallisesti arvokkaan Kantokylän osalta, jota tulisi ympäröimään laaja kokonaisuus Vasaman, Puutiosaaren, Tuomiperän ja Rahkola-hautakankaan tuulivoimapuistot. Kuvallista näkymää, jossa näkyy myös muut tuulivoimapuistot yhteiskuvassa ei ole esitetty.
2. Yksi merkittävistä tuulivoima-alueiden sijoittumiseen liittyvistä tekijöistä kohdistuu yhteisvaikutuksiin muiden seudullisten ja ei-seudullisten tuulivoimapuistojen kanssa. Ei-seudullinen tuulivoimapuisto voi sijaintinsa perusteella lisätä yhteisvaikutuksia merkittävästi. Esimerkiksi kuuden voimalan sijoittuminen toteutuneen tai luvitetun tuulivoima-alueen viereen tai läheisyyteen on maakuntakaavan ohjausvaikutusten näkökulmasta seudullisesti merkittävä kokonaisuus.
3. Yhteisvaikutusta muiden hankkeiden kanssa ei ole otettu riittävästi huomioon ihmisten elinoloihin ja virkistyskäyttöön. Tämä korostuu erityisesti, kun Kantokylän ympärille voi rakentua kolmeen eri ilmansuuntaan tuulivoimapuistoja. Tuulivoimapuistot ympäröivät hyvin tiiviisti Kantokylää.
4. Melun ja välkkeen yhteisvaikutusta ei ole riittävästi selvitetty, koska esim. pelkästään Vasaman tuulivoimapuiston melun osalta ollaan lähellä viranomaisten hyväksymiä raja-arvoja.
5. Myös luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen vaarassa. Tuulivoimalat rikkovat eläinten ja lintujen elinympäristöä.
6. Vasaman tuulipuisto alue sijaitsee keskellä Nivalan susireviiriä. WSP Finland Oy on tehnyt hanketoimia Semeconille erillisen susiselvityksen. Selvitys myötäilee monelta osin hanketoimijan tavoitteita ja vähättelee alueen merkitystä susien reviirinä. Susi kuuluu luonnonsuojelulaille ja -asetuksella rauhoitettuihin lajeihin (lsl 38 §), joiden rauhoitussäännöksissä (lsl 39 §) on kielletty rauhoitetun eläinlajin tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsäkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Vastine:

1. Yleiskaavan vaikutustenarvioinnissa on käsitelty yhteisvaikutukset kappaleessa 13.22. Vaikutustenarvioinnin tueksi on laadittu lukuisa määrä mallinnuskuvia, jotka on esitelty kaavaselostuksen liitteessä 6 sekä kaavaselostuksen maisemavaikutuksia käsittelevässä osiossa. Kuvissa on mukana myös muiden hankkeiden voimalat niiltä osin, kuin ne kuvanottopisteeseen näkyvät.

Mallinnuskuvien lisäksi hanketta varten on laadittu sekä osa-aluetta 2 koskeva näkymäalueanalyysi (kaavaselostuksen liitteet 5a), että muut hankkeet huomioiva näkymäalueanalyysi (kaavaselostuksen liite 5b).

Kuvasovitteita, näkymäalueanalyysiä ja maastokäyntejä hyödyntäen hankkeen eri vaiheissa maisema-arkkitehdit ovat laatineet maisemavaikutusten arviointia sekä YVA-menettelyn yhteydessä, että kaavoitusta laadittaessa.

Vaikutuksia on arvioitu sekä laaja-alaisessa kontekstissa, mutta myös hyvin yksityiskohtaisesti esimerkiksi Kantokylän osalta (kaavaehdotuksen kohdat 13.6.2 sekä

13.22.2). Kantokylän alue on tunnistettu alueeksi, jolle kohdistuu maisemavaikutuksia, kuten tuulivoimahankkeista tyypillisesti aiheutuu.

Vaikka alueelle näkyikin maksimitilanteessa toteutuvan mallinnuksen mukaan paikka paikoin yli 150 tuulivoimalaa on huomioitava, että voimalat sijoittuvat hyvin laajalle alueelle ja etäisyyksille. Näin ollen voimaloiden vaikutukset vaihtelevat hyvin paljon etäisyydestä riippuen. Etäisyyden lisäksi myös paikalliset näkymäesteet (talot, pihapuusto jne.) voimaloiden suuntaan aiheuttavatsen, että vaikutuksia ei voida pitää sellaisena, että se aiheuttaisi kohtuutonta haittaa asutukselle.

2. Asia kirjattu muistiin. Kaavahanketta laadittaessa on huomioitu sekä lainvoimainen maakuntakaava, että laadinnan alla ollut Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava. Vasaman hankealue on osoitettu Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa kokonaisuudessaan, eikä ristiriitaa tämän osalta ole.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu sekä maakuntakaavaan merkitys tuulivoima-alueet, että niin sanotut ei maakunnalliset, joita ei ole tunnistettu maakuntakaavoituksen yhteydessä.

3. Vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja alueen virkistyskäyttöön on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 13.18. Vaikutuskokonaisuus koostuu useasta eri osa-alueesta, joista maisema-, melu-, välke- ja liikennevaikutukset on arvioitu omissa kappaleissaan, mutta tässä osakokonaisuudessa katsontakanta on muutettu ihmiseen.

Vaikutukset on tuotu esille eri näkökulmien mukaan ja ne on tulkintamme mukaan arvioitu kattavasti sekä hankkeen osalta, mutta myös yhteisvaikutusten osalta.

Vaikka ympäröivistä hankkeista syntyykin yhteisvaikutuksia, vaikutuksia ei voida pitää sellaisena, että se aiheuttaisi kohtuutonta haittaa asutukselle.

4. Melu- ja välkevaikutusten yhteisvaikutukset on käsitelty kaavaselostuksen kappaleessa 13.22.3, sekä tarkemmat laskentakaavat esitetty kaavaselostuksen liitteissä 3b ja 4b. Kyseisten mallinnusten perusteella alitetaan melulle asetetut raja-arvot sekä hankekohtaisesti, että yhteismelumallinnuksen mukaan. Välkevaikutusten osalta Suomessa sovelletut käytännöt alittuvat sekä hankekohtaisessa, että yhteisvaikutusten mallinnuksessa.

Melu- ja välkevaikutuksia tullaan päivittämään suunnittelun eri vaiheissa ja tarkentamaan suunnittelua siten, että asetettuja raja-arvoja tai Suomessa sovellettavia arvoja ei ylitetä.

5. Hankkeen yhteydessä on tehty laaja-alaisesti erilaisia luontoselvityksiä ja vaikutusten arviointia. Kaavoitus on erilaisten intressien yhteensovittamista, joka edellyttää esimerkiksi elinkeinojen, kestävien energiaratkaisujen, luonnon ja asumisviihtyisyyden edistämistä. Luonnon osalta suojeltava lajisto ja arvot on määritetty lainsäädännössä ja niiltä osin, kuin olemassa olevat säädökset edellyttävät, ne tulee huomioida hankesuunnittelussa. Tulkintamme mukaan hankkeen haitalliset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen eivät ole sellaisia, että ne vaarantuisivat siten, että hankkeen toteuttaminen ei olisi mahdollista. Ne arvot, joita suunnittelun yhteydessä on tunnistettu, on voitu turvata riittävässä laajuudessa, muun muassa siten, että kyseisille alueille ei ole kohdistettu maankäytön muutospaineita aiheuttavia kaavamerkintöjä. Eläimistön ja linnuston elinympäristön osalta hanke aiheuttaa muutoksia muuttuvan maankäytön osalta, mutta kaavan ei katsota aiheuttavan sellaisia vaikutuksia, joiden voisi katsoa olevan vastoin lainsäädäntöä tai laaja-alaisempaa lajiston elinympäristön tuhoutumista.

6. Hankkeen yhteydessä laadittu ja eri suunnitteluvaiheissa päivittyvä susiselvitys on tehty yleisten käytäntöjen mukaisesti alueidenkäyttölain tuulivoimarakentamista ohjaavan kaavan sisältövaatimusten mukaisesti. Tulkintamme mukaan vaikutukset eivät ole luonteeltaan sellaisia, että niiden voisi katsoa aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia kyseisen susireviirin suotuisalle suojelutasolle sekä suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Välttämällä puuston hakkuuta ja rakentamista lisääntymiselle herkeimpänä aikana, eli huhtikuun ja heinäkuun välisenä aikana, voidaan näistä toimista aiheutuvaa häiriötä vähentää.

Susiselvitys ja siihen liittyvä materiaali on päivitetty ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.

Muutokset kaavakarttaan/ määräyksiin:

- Ei muutoksia